





9755

No: 770

1761, 6.

D E

DIFFERENTIA CONSVETVDINIS
PRAETER ET CONTRA IVS
INTRODVENDAE

ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS
CONSENSV

P R A E S I D E

D. HENR. GODOFREDO BAVERO

SVPREM. CVR. PROVINCIAL. ET CONSIST.
LIPSIENS. ADV.

IN AVDITORIO ICTORVM

D. XIV. AVG. A. C. MDCCLXI.

DISPVTABIT

CAROLVS GOTTHELFF FRITSCHÉ

NEOHVS. MISN.

L I P S I A E

EX OFFICINA LANGENHEIMIA.

D E
DIFFERENTIA CONSUETVDINIS
PRAETER ET CONTRARIAS
INTRODVGENDAE

MEDICIS ICTORVM ORDINIS

CONSENSV

P R A E S I D E

D. HENR. GODOFREDO BAVERO

SVBDEM CVB PROVINCIALI ET CONSIST.
LITISSE AOV

IN AVDITORIO ICTORVM

D. XIV. AVG. A. C. MDCCLXXII.

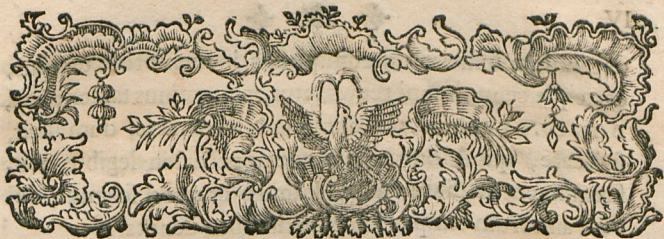
DISTVBIT

CAROLVS GOTTHELFF REITSCHE

RECTOR. M.D.

L I B R A R

EX OFFICINA SANGVINEARIA



§. I.



Subscripsi nuper DONELLI sententiae affirmantis, decennii lapsum Iure Ciuili, modo salua sint reliqua, vim legis asferre consuetudini. Neque tamen omnino subscripsi. *Causae connexionio.*
Vt tantum hanc sententiam admitti regulae instar posse putarem, aequae minus, ac alias, ab exceptionibus immunem. Attuli aliquam, eandemque ex *l. 2. C. quae sit long. consu.* petitam. Et, si recte intelligo, leges et ratio iuris resistunt, quominus, hanc esse vnicam, mihi persuaderi patiar.

§. II.

Vidimus, CONNANVM propterea negare, ex obseruantia decem annorum ius fieri posse, quod non longam solum, verum longaeuam alibi, alibique inueteratam dici consuetudinem deprehendimus. Et quanquam ei haud concedo, ex his diuersis consuetudinis praedicatis *Refutatur Connani sententia putantis, inueteratam esse debere omnem consuetudinem.*
id consequi, quod nunquam introducendae consuetudini



decennium sufficiat, verum potius inmemoriale tempus, certeque centum anni requirantur, aequè minus tamen puto, DONELLVM huic obiectioni satis occurrere, dum dicit, sufficere, quod longam quoque appellari in legibus consuetudinem ac diurnam videamus, et quod sciamus, decem annorum tempus hisce dictionibus denotari.

§. III.

*Refutatur
Donelli sen-
tentia, qui exi-
stimat, semper
decem anno-
rum consuetu-
dinem ius con-
stituire.*

Nec enim id nobis vnquam Donellus persuadebit, neque etiam profecto id agit, vt nobis contra loquendi vsum persuadeat, decem annos obseruata longaeua dici vel inueterata posse, et esse dicta a iuris Romani conditoribus. Quo posito, non apparet, cur inueteratam exegerint et longaeuam consuetudinem, si decem anni omnino et semper vim legis afferre consuetudini valerent. Neque profecto intelligo, cur eandem rem tam diuersis longeque alia denotantibus appellationibus signauerint, si non demonstrare fuit animus, pro diuersitate rationis alia atque alia de consuetudinis terminis habenda esse, interdum ius nullum intelligi, nisi inueterata sit consuetudo, interdum longam eam ius constituere.

§. IV.

*Probat, di-
stinguendam
esse inter con-
suetudinem
praeter, et
contra, ius in-
troducendam.*

Mea igitur sententia haec est: distinguendum esse inter consuetudinem in constituendo iure nouo versantem, eandemque iuri constituto contrariam, siue, prout loqui solent, inter consuetudinem praeter, et contra, ius. Illam, si modo exemplorum publicorum et frequentium similitudo commendat, elapso decennio vim iuris obtinere statuo, hanc vero minus. Quo iure, quauè iniuria, ita statuam, videbimus.



debimus. Scilicet non solum iuris rationi, verum legibus etiam ipsis earumque interpretationi, hoc esse consentaneum existimo. Audi *VLPIANVM* in *l. 33. D. d. L. L. diuturna consuetudo pro iure et lege in his, quae non ex scripto descendunt, observari solet*, quod idem est, ac si dixerit, quam rem, tacente expressa lege, consuetudo aliqua, certe decem annos continuata, tueretur, oportet iustam habere. Quod si *VLPIANI* haec fuisset mens, ut putaret; operari quicquam contra legem scriptam diuturnam consuetudinem posse, lubens fateor, me non intelligere, cur haec verba appofuerit: in his, quae non ex scripto descendunt, siue, quod idem est, qua ratione, respectu eorum, quae legi scriptae insunt, vim iuris consuetudini contrariae et recentiori denegare potuerit.

§. V.

At *vnus*, inquis, positio, secundum vulgare illud *Philosophorum*, non est alterius exclusio. Quod praecipuum etsi impugnare non est animus, nego tamen, huc pertinere, ut potius existimem, locum ei tunc imprimis esse concedendum, si de re aliqua speciatim disceptatur, quaeque de ea affirmantur, non affirmantur ea mente, ut generalia quaedam proponantur praecipua, sed solum, ut pateat, quid de re subiecta verum vel iustum sit. Hic verum est, quae de re illa speciali praedicantur, ad alias etiam species, eidem generi subordinatas, pertinere posse. Quod si vero is est animus, ut generalia quaedam praecipua proponantur, qui est absque dubio *VLPIANI* in *cit. l. 33.* tum nego, dici posse, *vnus* positionem non esse alterius exclusionem, ut potius ex hoc ipso, quod diferte alterius speciei mentio

Argumentum ex l. 33. D. d. L. L. sunt impugnat, et aliis rationibus confirmatur.



facta est, apparere putem, de altera contrarium esse habendum. Et, qui aliter statuit, sane concedit, taciteque affirmat, restrictionem siue limitationem inanem esse adiectam, quod, nisi probari potest, credendum haud est.

§. VI.

*Aliis legibus
eadem senten-
tia confirma-
tur.*

Deinde etiam HERMOGENIANI responsum, quod l. 35. D. eod. filit, nostram cit. leg. 33. interpretationem confirmat. En ipsa ICTI verba: *Sed et ea, quae longa consuetudine comprobata sunt, ac per annos plurimos obseruata, velut tacita ciuium conuentio, non minus, quam ea, quae scripta sunt, iura, seruantur.* Quis negauerit, hoc loco HERMOGENIANVM de rebus consuetudine, non iure scripto, probatis loqui, praesertim, cum compilerator ei proxime illud PAVLI iunxerit: *imo magnae auctoritatis hoc ius habetur, quod in tantum probatur, vt non fuerit neesse, scripto id comprehendere.* Magis hanc meam sententiam IVLIANVS confirmat, qui, oblata quaestione, an abrogari contraria consuetudine lex scripta patiat, non de longa hoc affirmat, verum de inueterata, consuetudine. Si igitur ex his patet, scriptam legem longa consuetudine non tolli, quae demum consuetudo hanc vim producat, et ex quo tempore inueterata dicenda videatur, forte difficiliter expediendum erit.

§. VII.

*Adduntur alia
ex ratione et
oeconomia iu-
ris petita ar-
gumenta.*

Neque tamen minus de ea re constabit, modo id quoque praestitero, vt alteram probationis meae partem addam, qua ostendam, pariter iuris rationi, ac scriptis legibus, nostram sententiam respondere. Nemo ignorat, quae
contra



contra formam legibus definitam expediuntur, nulla planeque infecta haberi. Hinc, quia natura negotii, et leges liberam exigunt nubentium voluntatem, nullum intelligitur coniugium, quod quis inire coactus fuit, *l. 22. et 23. D. d. R. N.* Et in genere, si qui aduersus ea, quae constituta sint, inierint, nec virum, nec vxorem, nec nuptias, nec matrimonium, nec dotem intelligi, diserte *IUSTINIANVM* constituentem legimus in *§. 12. I. d. Nupt.* Hinc ipso iure nulla est donatio non insinuata iudicio, quae superat quingentos solidos, quod tamen de excessu tantum, non de integra donatione, quia utile per inutile vitari non debet, velim intelligas. Quis non intestatum dececessisse, etiam si testamentum scripserit, excepto militari peculio, dixerit filiumfamilias. Quem fugit, nullius esse momenti patris, qui neque heredes, neque, allegata iusta causa, exheredes scripsit liberos, testamentum. Et quae sunt innumera id genus alia. Verbo, quaecunque contra legis dispositionem suscipiuntur, nulla sunt, nisi lex diserte a poena nullitatis immunem dixerit actum illegitimum, aliudque suppeditauerit, ad rescissionem eius impetrandam, remedium, prout nouimus, promissorem vi coactum doloue inductum non ipso iure immunem esse ab obligatione, verum exceptione demum opposita rescissionem eius impetrare.

§. VIII.

Cumque adeo, quod probasse mihi videor, contra legem suscepta vitio nullitatis laborent, et non entis, prout Philosophi loquuntur, nullae sint affectiones, non intelligo, qua ratione actus illegitimi, etsi publice, frequenter, eodemque

Ex iisque probatur, quando ius scriptum contraria consuetudine censendum sit abrogatum.



demique semper modo suscepti fuerint, id efficere valeant, vt consuetudinem constituent, eandemque contra ipsum ius, in cuius fraudem suscepti fuere, et ex quo dicuntur nulli, valituram. Vnde colligo, consuetudinem contra ius tum demum enatam esse, si actus ii frequentes, publici, continui, et vniformes, quos ad constituendam consuetudinem legitimam exigunt leges, contra eius, quem ius scriptum protegit, actionem, praescriptione interueniente sustinentur, nec ante elapsam praescriptionis tempus contrarius secundum praecepta legis fuit gestus. Ex quo consequitur, pro diuersitate obiecti, circa quod ius eique aduersa consuetudo versatur, et pro temporis, quod actus similiter gestos intercessit, interuallo, eiusmodi consuetudinis terminos, ex quibus vim iuris nacta esse intelligatur, esse constituendos, semperque longius triginta annis tempus esse necessarium, et plerumque ne id quidem sufficere. Quod vero per tanti temporis spatium obseruatum est, minus dubium erit, longaeuam inueteratumque dici posse, cum ipse Imperator *IUSTINVS* in *l. 7. §. 3. C. d. Praescript. XXX. vel XL. annor.* triginta vel quadraginta annorum longaeuam praescriptionem dixerit. Videtur mihi, quae adduxi, argumentis tantum inesse ponderis, vt, licet ab excogitandis nouis distinctionibus, quae ius nostrum, satis per se fufum, fufius, adeoque quodammodo difficilius reddunt, abhorream vehementer, hanc tamen admittere, et iuri nostro consentaneam defendere, nequaquam dubitem.



ULB Halle
007 114 605

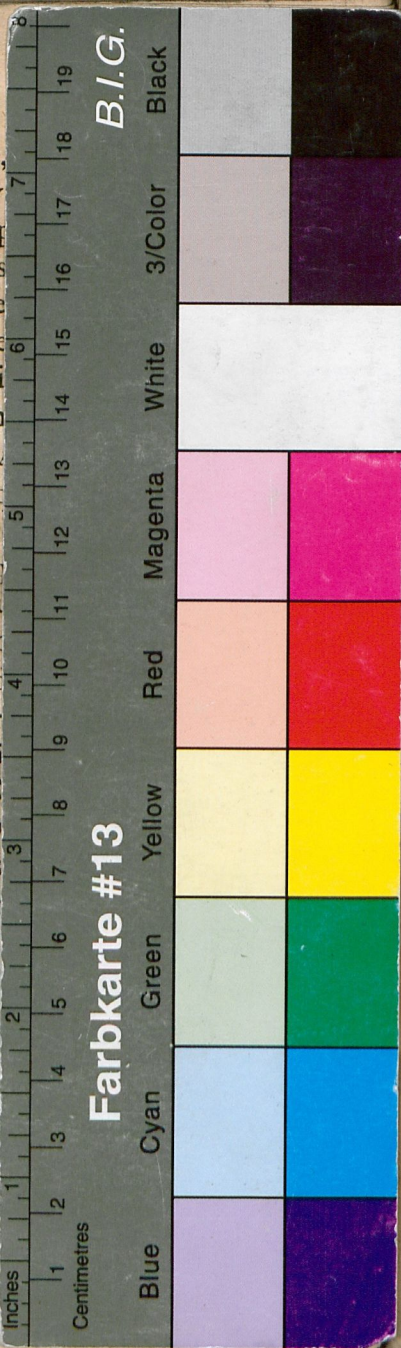
3



NO 18







9755

No: 770
1761, 6.

DE
DIFFERENTIA CONSVETVDINIS
PRAETER ET CONTRA IVS
INTRODV CEN DAE
ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS
CONSENSV
PRAESIDE
D. HENR. GODOFREDO BAVERO
SVPREM. CVR. PROVINCIAL. ET CONSIST.
LIPSIENS. ADV.
IN AVDITORIO ICTORVM
D. XIV. AVG. A. C. MDCCLXI.
DISPV TABIT
CAROLVS GOTTHELFF FRITSCH E
NEOHVS. MISN.
LIPSI AE
EX OFFICINA LANGENHEIMIA.

